

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

Μέτρηση, λογιστική και κριτική αντίληψη

Η σημασία, η μεθοδολογία και η ιστορία των δημόσιων οικονομικών

Φραγκίσκος Κουτεντάκης

Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή και
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Εισαγωγή: Τα προβλήματα της δημοσιονομικής συζήτησης

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Ελλιπής κατανόηση της σημασίας των δημόσιων οικονομικών
- Ανακριβής μέτρηση των δημοσιονομικών μεγεθών
- Άγνοια της ιστορίας, ακόμα και της πρόσφατης

Η σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- "Ο προϋπολογισμός είναι ο σκελετός του κράτους, χωρίς παραπλανητικές ιδεολογίες" (Rudolph Goldscheid, 1917)
- "Το κράτος είναι μια οντότητα επιβολής που κατέχει το μονοπώλιο της νόμιμης βίας" (Max Weber, 1919)
- "Η βασική συναλλαγή του ηγεμόνα με τους υπηκόους του είναι η παροχή ασφάλειας και προστασίας έναντι πληρωμής φόρων" (Douglass North, 1980)

Η σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

Η δημοσιονομική πολιτική αφορά την κατανομή του **δημόσιου χρήματος** και αποτελεί ουσιαστικό εργαλείο πολιτικής:

- Καθορίζει τις **συναλλαγές μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα**. Το κράτος είναι η μεγαλύτερη οικονομική οντότητα κάθε χώρας (40-45% του συνόλου) και η επιρροή του στη συνολική οικονομική δραστηριότητα είναι τεράστια.
- **Αναδιανέμει εισόδημα**, τόσο μεταξύ κοινωνικών ομάδων στη διάρκεια του κάθε έτους, όσο και διαχρονικά μεταξύ γενεών μέσω του δημόσιου χρέους και του ασφαλιστικού συστήματος.
- Κατανέμει πιστώσεις μεταξύ των επιμέρους φορέων και επιτρέπει στο Υπουργείο Οικονομικών να **διοικεί οικονομικά το κράτος**, δηλαδή να ελέγχει ποιος ξοδεύει, πόσα ξοδεύει και γιατί τα ξοδεύει.

Ο σχεδιασμός της δημοσιονομικής πολιτικής είναι κατεξοχήν πολιτική απόφαση και ο προϋπολογισμός κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία που ισοδυναμεί με ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση

1. Δημοσιονομικό αποτέλεσμα:

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Εισπράξεις - Πληρωμές = **Χρηματοδοτικές ανάγκες**
- Χρηματοδοτικές ανάγκες - Δάνεια + Πληρωμές κεφαλαίου χρέους = **Ταμειακό Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα**
- Ταμειακό Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα \pm Προσαρμογές ESA = **Δημοσιονομικό αποτέλεσμα κατά ESA (European System of Accounts)**
- Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα κατά ESA + Πληρωμές τόκων χρέους = **Πρωτογενές Αποτέλεσμα κατά ESA**
- Πρωτογενές αποτέλεσμα κατά ESA \pm Προσαρμογές Προγράμματος = **Πρωτογενές αποτέλεσμα κατά πρόγραμμα**

1. Δημοσιονομικό αποτέλεσμα:

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Εισπράξεις - Πληρωμές = **Χρηματοδοτικές ανάγκες**
- Χρηματοδοτικές ανάγκες - Δάνεια + Πληρωμές κεφαλαίου χρέους = **Ταμειακό Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα**
- Ταμειακό Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα ± Προσαρμογές ESA = **Δημοσιονομικό αποτέλεσμα κατά ESA** (European System of Accounts)
- Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα κατά ESA + Πληρωμές τόκων χρέους = **Πρωτογενές Αποτέλεσμα κατά ESA**

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

Ο προϋπολογισμός και το δημοσιονομικό αποτέλεσμα αφορούν το σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει τους υποτομείς:

- τα Υπουργεία και τις αμιγώς δημόσιες υπηρεσίες
- τα Νομικά Πρόσωπα - Δημόσιες Επιχειρήσεις
- τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)
- τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ)

Οι συναλλαγές μεταξύ των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης (**ενδοκυβερνητικές συναλλαγές**) είναι δαπάνες για τον ένα φορέα και έσοδα για τον άλλο και συνεπώς δεν επηρεάζουν το συνολικό αποτέλεσμα. Η απομόνωση των ενδοκυβερνητικών συναλλαγών της Γενικής Κυβέρνησης ονομάζεται **ενοποίηση (consolidation)**.

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΚΡΑΤΟΣ

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΟΤΑ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ - ΟΚΑ

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

ΓΕΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ-ΚΡΑΤΟΣ
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΟΤΑ
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ - ΟΚΑ

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

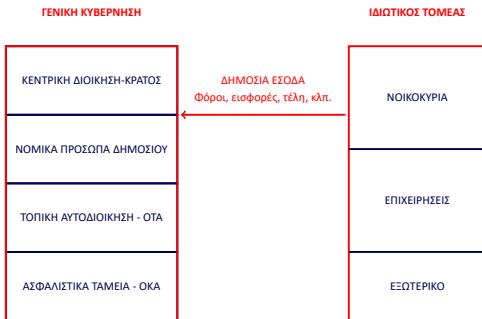
Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

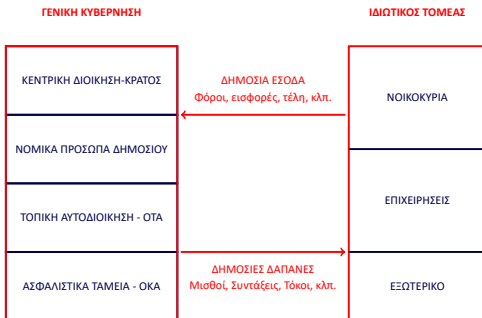
Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

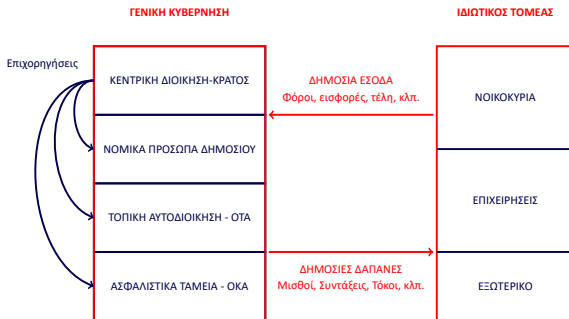
Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

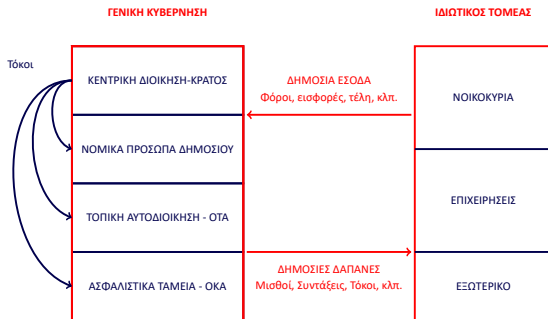
Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

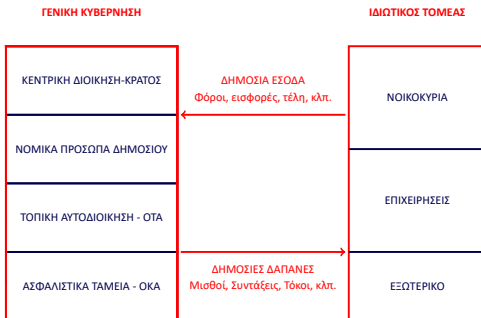
Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #1: Οι δαπάνες για δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. υγεία και παιδεία) είναι τα ποσά που δίνει το κράτος στους αρμόδιους φορείς (π.χ. νοσοκομεία, σχολεία, πανεπιστήμια)

- Τα ποσά που μεταβιβάζει το κράτος δεν ισούνται με τα ποσά που θα δαπανήσουν πραγματικά: Οι φορείς μπορεί να ξοδεύουν λιγότερα ή περισσότερα **αυξομειώνοντας ταμειακά διαθέσιμα ή δημιουργώντας απλήρωτες υποχρεώσεις.**
- Οι πραγματικές δαπάνες των φορέων είναι εκείνες που δείχνουν τη **δημοσιονομική επίπτωση** της παροχής δημόσιων υπηρεσιών, οι μεταβιβάσεις από το κράτος είναι ουδέτερες λόγω ενοποίησης

2. Γενική Κυβέρνηση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #2: Ένας φορέας (π.χ. ένα Πανεπιστήμιο) που έχει υψηλά ίδια έσοδα, θα πρέπει να έχει την οικονομική ελευθερία να κάνει και υψηλότερες δαπάνες

- Τα έσοδα και οι δαπάνες των φορέων που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση επηρεάζουν το συνολικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα.
- Κάθε αύξηση δαπανών από κάποιον επιμέρους φορέα, ακόμα κι αν μπορεί να καλυφθεί από τα δικά του έσοδα, **επιβαρύνει το συνολικό αποτέλεσμα και δεν μπορεί να γίνεται ανεξέλεγκτα.**
- Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να ακολουθούν τους γενικούς κανόνες του **Δημόσιου Λογιστικού** (Ν. 4270/2014).
- Στους φορείς του Δημόσιου τομέα δεν υπάρχει οικονομική ελευθερία με την έννοια του Ιδιωτικού τομέα αφού **δεν υφίσταται σχέση ιδιοκτησίας.**

3. ESA: Ταμειακή και δεδουλευμένη βάση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

Οι υποχρεώσεις (για πληρωμές) και οι απαιτήσεις (για εισπράξεις) δεν συμπίπτουν πάντα χρονικά με την πραγματοποίηση αυτών των εισπράξεων και πληρωμών.

- Όταν οι συναλλαγές καταγράφονται τη χρονική στιγμή που εισπράττονται ή πληρώνονται τότε έχουμε το αποτέλεσμα σε **Ταμειακή βάση**.
- Όταν οι συναλλαγές καταγράφονται τη στιγμή που δημιουργείται η υποχρέωση ή απαίτηση για αυτές, τότε έχουμε το αποτέλεσμα σε **Δεδουλευμένη βάση**.
- Ο προϋπολογισμός συντάσσεται σε ταμειακή βάση αλλά η εκτίμηση του δημοσιονομικού αποτελέσματος γίνεται σε δεδουλευμένη βάση (ESA) αφού ληφθούν υπόψη οι **μεταβολές των υποχρεώσεων**.

3. ESA: Ταμειακή και δεδουλευμένη βάση

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #3: Το πλεόνασμα βελτιώνεται όταν το δημόσιο καθυστερεί τις πληρωμές προς ιδιώτες

- Σύμφωνα με τη μεθοδολογία ESA **οι δαπάνες καταγράφονται στο χρόνο δημιουργίας της υποχρέωσης και όχι στο χρόνο εξόφλησής της**
- Όταν ένας φορέας παραλαμβάνει ένα αγαθό ή μια υπηρεσία, το αντίτιμο καταγράφεται ως δαπάνη **ανεξάρτητα από το αν θα εξοφληθεί ή όχι**.
- Αντίστοιχα, όταν εκδίδεται μια απόφαση επιστροφής φόρου, το ποσό καταγράφεται ως αρνητικό έσοδο **ανεξάρτητα από το πότε θα πραγματοποιηθεί η επιστροφή**
- **Η εκκαθάριση των ληξιπροθέσμων υποχρεώσεων είναι μια δημοσιονομικά ουδέτερη διαδικασία** αφού οι δαπάνες για την πληρωμή τους προκαλούν μια ισόποση μείωση υποχρεώσεων.

1. Ελλάδα 1821-31

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Προσωρινό Πολίτευμα (Α' Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου, 1822):

- "Το Βουλευτικόν Σώμα, επεξεργαζόμενον, εγκρίνει εις την αρχήν εκάστης περιόδου τον υποθετικόν λογαριασμόν των προσόδων και εξόδων, ο οποίος καθυποβάλλεται εις την επίκρισίν του από το Εκτελεστικόν Σώμα εις δε το τέλος της περιόδου επιθεωρεί τον καθολικόν λογαριασμόν των προσόδων και εξόδων"

Επιτροπή Εθνικού ταμείου (Γ' Εθνοσυνέλευση Τροιζήνας, 1827):

- Μετά από δύο εμφύλιους, μια χρεοκοπία και στα πρόθυρα στρατιωτικής ήττας διαπίστωσε ότι "τα εθνικά κατάστιχα είναι νοθευμένα και πλήρη από καταχρήσεις, πλαστοπαρτίδας, ελλείψεις, λάθη και ανωμαλίας"

Καποδίστριας (1828-1831):

- Φορολόγηση Μάνης και αποζημίωση στόλου (δολοφονία 1831, περίοδος αναρχίας)

2. Ελλάδα 1833-44

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

1833 Απόλυτη μοναρχία (γραφειοκρατία):

- Επιβολή τάξης-Βαυαρικός στρατός
- Φορολογία και δημόσια περιουσία (φορομίσθωση-εθνικές γαίες)
- Βασικός δημοσιονομικός μηχανισμός (Ελεγκτικό Συνέδριο 1833, Οργανισμός Δημόσιων Ταμείων 1834, ΓΛΚ 1842)

1844 Συνταγματική μοναρχία (αντιπροσώπευση):

- Καθολικό εκλογικό δικαίωμα (στους άντρες)
- Συνταγματική πρόβλεψη κατάθεσης προϋπολογισμών και απολογισμών στη Βουλή
- Αναδρομικοί απολογισμοί περιόδου 1833-43

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

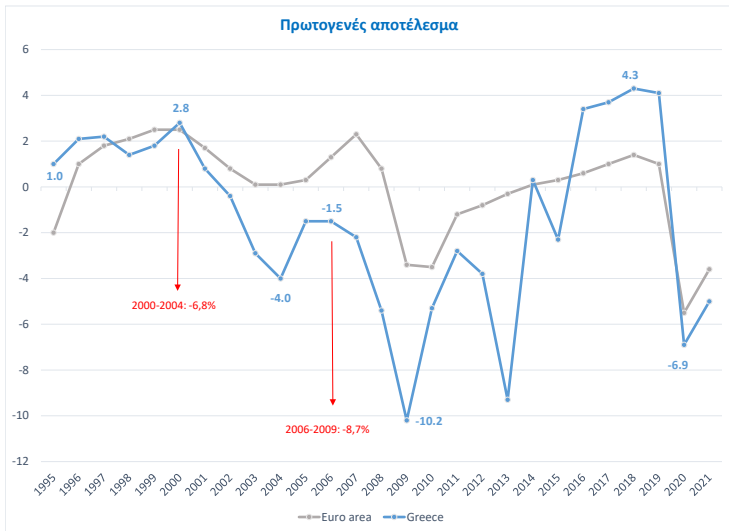
Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #4: Το δημοσιονομικό πρόβλημα προέκυψε το 2008-9

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Στην περίοδο 1995-2000 η Ελλάδα είχε πρωτογενές πλεόνασμα γύρω στο 2% του ΑΕΠ
- Από το 2001 (ένταξη στην Ευρωζώνη) ξεκίνησε η δημοσιονομική επιδείνωση που έφτασε σε πρωτογενές έλλειμμα 4% του ΑΕΠ το 2005
- Την ίδια περίοδο υπήρξε επιδείνωση σε όλες τις χώρες της Ευρωζώνης λόγω επιβράδυνσης των ρυθμών μεγέθυνσης. Ωστόσο στην Ελλάδα δεν υπήρξε αντίστοιχη επιβράδυνση.
- Στα έτη 2005-2007 υπήρξε "ήπια προσαρμογή" που έφερε το πρωτογενές έλλειμμα στο 1,5-2% του ΑΕΠ πριν εκτροχιαστεί στο 10,3% το 2009.

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

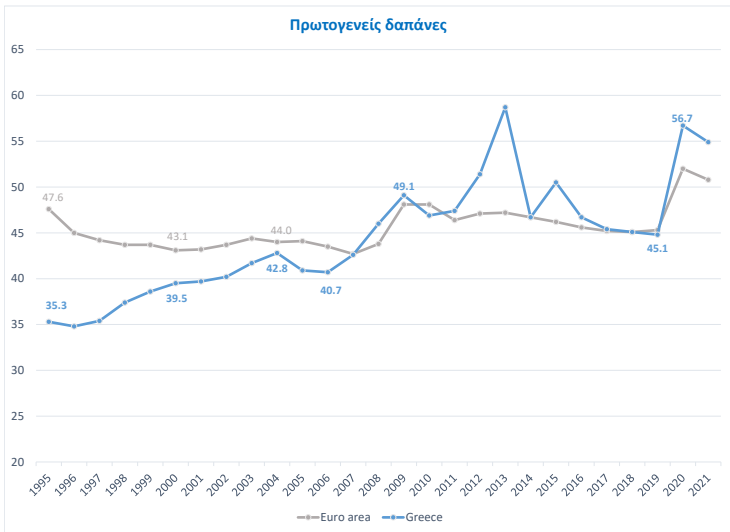
Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #5: Το ελληνικό κράτος είναι σπάταλο

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση, λογιστική και κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος Κουτεντάκης

Εισαγωγή

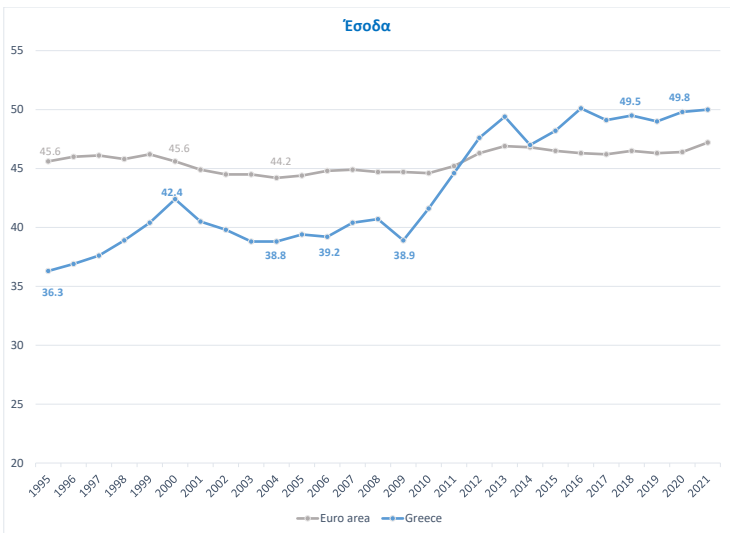
Η σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής

Η μέτρηση των δημοσιονομικών μεγεθών

Δημοσιονομική Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #6: Η φορολογία είναι υψηλή

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση, λογιστική και κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος Κουτεντάκης

Εισαγωγή

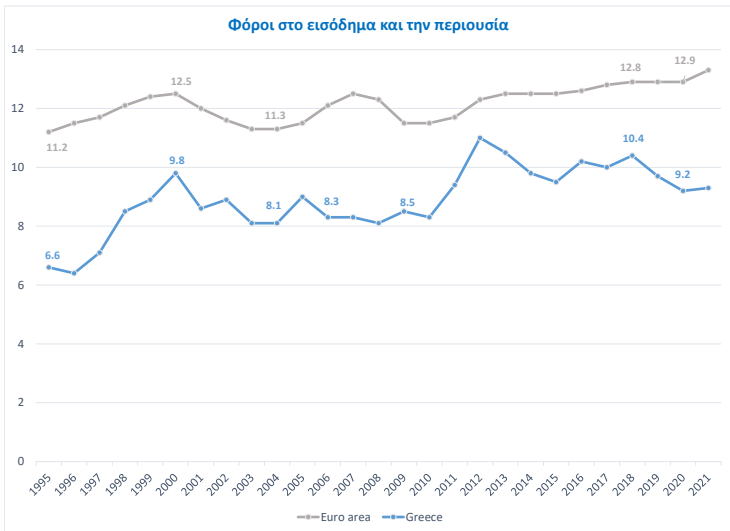
Η σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής

Η μέτρηση των δημοσιονομικών μεγεθών

Δημοσιονομική Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #6: Η φορολογία είναι υψηλή

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση, λογιστική και κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος Κουτεντάκης

Εισαγωγή

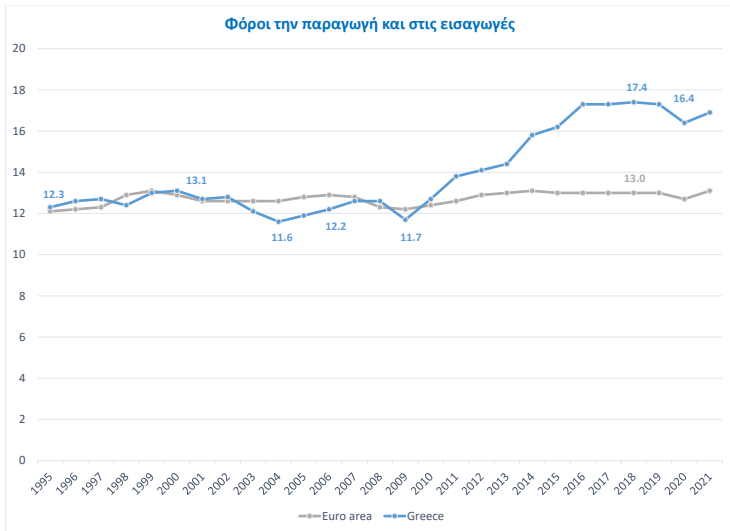
Η σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής

Η μέτρηση των δημοσιονομικών μεγεθών

Δημοσιονομική Ιστορία

Δημόσιο χρέος

Παρανόηση #6: Η φορολογία είναι υψηλή

3. Ελλάδα 1995-2021

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Στην περίοδο 1995-2000 υπήρξε σταδιακή σύγκλιση της Ελλάδας με τον μέσο όρο της Ευρωζώνης, με παράλληλη αύξηση των εσόδων και των δαπανών.
- Από το 2001 και μετά η αύξηση των δαπανών συνεχίστηκε αλλά διακόπηκε η αύξηση των εσόδων.
- Οι πρωτογενείς δαπάνες σαν ποσοστό του ΑΕΠ ήταν χαμηλότερες από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης μέχρι το 2007. Έκτοτε είναι κοντά στον μέσο όρο.
- Τα έσοδα ήταν χαμηλότερα από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης μέχρι το 2013-14.

1. Η λογιστική ταυτότητα

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Η λογιστική ισότητα εισπράξεων-πληρωμών (χρέος στην αρχή της περιόδου) είναι

$$T_t + B_{t+1} = G_t + (1 + r_t)B_t \Rightarrow$$

$$B_{t+1} = G_t - T_t + (1 + r_t)B_t$$

που ονομάζεται διαχρονικός εισοδηματικός περιορισμός της κυβέρνησης (intertemporal government budget constraint)

2. Ο λόγος χρέους/ΑΕΠ

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Ορίζουμε ως λόγο χρέους/ΑΕΠ το

$$b_{t+1} = \frac{B_{t+1}}{P_t Y_t}$$

- Διαιρώντας τον διαχρονικό περιορισμό με το ονομαστικό ΑΕΠ παίρνουμε

$$b_{t+1} = d_t + \frac{1 + r_t}{(1 + \pi_t)(1 + g_t)} b_t \simeq$$

$$b_{t+1} = d_t + \frac{1 + r_t}{1 + \pi_t + g_t} b_t$$

3. Βιωσιμότητα χρέους

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
Ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Αν υποθέσουμε ότι οι παράμετροι είναι σταθερές, έχουμε

$$b_{t+1} = d + \frac{1+r}{1+\pi+g} b_t$$

δηλαδή μια απλή εξίσωση διαφοράς πρώτης τάξης

- Με γενική λύση

$$b_t = \tilde{b} + \left(\frac{1+r}{1+\pi+g} \right)^t (b_0 - \tilde{b})$$

όπου

$$\tilde{b} = \frac{1+\pi+g}{\pi+g-r} d$$

3. Βιωσιμότητα χρέους

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

- Αν

$$r < \pi + g \Rightarrow \lim_{t \rightarrow \infty} b_t = \tilde{b} = \frac{1 + \pi + g}{\pi + g - r} d$$

δηλαδή το χρέος σταθεροποιείται στο επίπεδο ισορροπίας το οποίο εξαρτάται από το πρωτογενές έλλειμμα.

- Αν ωστόσο

$$r > \pi + g \Rightarrow \lim_{t \rightarrow \infty} \left(\frac{1 + r}{1 + \pi + g} \right)^t = \infty$$

Η προϋπόθεση σταθερότητας είναι

$$-d \geq \frac{r - \pi - g}{1 + \pi + g} b_0$$

Το ελάχιστο πρωτογενές πλεόνασμα για τη βιωσιμότητα του χρέους

Προβλέψεις

Μέτρηση,
λογιστική και
κριτική αντίληψη

Φραγκίσκος
Κουτεντάκης

Εισαγωγή

Η σημασία της
δημοσιονομικής
πολιτικής

Η μέτρηση των
δημοσιονομικών
μεγεθών

Δημοσιονομική
ιστορία

Δημόσιο χρέος

